

zaly, a pro zachování ji a pro vyznání svaté víry křesťanské smrt / podstoupily. Potom Panna Maria na hlavu té pastýřské 273 panenky věnec překrásný z nebe přinešený svou svatou rukou postavila, a svatí anjelé píseň líbeznou zpívali, a do nebe ji zvali: a tak ona šťastně a svatě duši Pánu Bohu odevzdala." Spec. ex. dist. 9. n. 118. (e libello Maria, agonizant. Mater, Prax. 7. Ex. 4.).

Vidění sedláckovo XXXIII.

O lidích nemocných a umírajících.

- Dokonavše takový výklad a naučení o pastýřích, řekl svatý anjel sedláčkovi: „Vstaň, a poďme dále, a uhlíďáš ještě divnější věci.“ Přivedl ho pak anjel k stavení jednomu dosti velikému, na způsob kláštera aneb špitále postavenému, a u- vedl ho tam až do místa jednoho, kterému infirmaria latině říkají, to jest: místo, v kterém nemocní ležávají; a toho času tam nemocných několik leželo, z nich někteří již umírali. 10 Viděl pak tam sedláček nejprvé, jak tam mňíš toho kláštera neb špitále, a někteří z světských lidí, kteříž se na to oddali, těm nemocným bedlivě sloužili / ve všech potřebách ve dne i v noci, a navíc se tomu, řekl: „Toť jsou lidé dobrotiví, kteříž tak pilně a darmo slouží nemocným kterýmkoliv. A já mám za to, že oni pro takové služby budou mít u Pána Boha v nebi velikou odplatu.“ Řekl anjel: „Dobřeš pověděl, sedláčku; nebo sloužit nemocným jest skutek lásky veliký, a Pánu Bohu tak velice vzácný, že jej schváli v onen poslední soudný den před celým světem, a řekne k takovým: „Když jsem byl ne- mocný, navštívili jste mne, a poslouchali jste mně. A když jsem lačněl, nakrmili jste mne: když jsem žízněl, napojili jste mne. Nebo cokoliv jste učinili i jednomu z lidí, třebaš z těch nej- menších, pro jméno mé, mně jste to učinili. Pročez poďtež požehnaní otce mého nebeského do království mého, kteréž vám připraveno jest od ustanovení světa.“ Na kterouž Krista Pána připověd pamatujíc mnozí, netoliko z sprostého stavu, ale i z vysokého, na to se oddali, aby nemocným ve všech po- třebách bedlivě sloužili. Ale ty, sedláčku, hleď také na ne- mocné, a na každého z nich, a šetrť pilně, co uhlíďáš.“ /

- 30 Poslechl sedláček, a uhlídal jednoho z těch nemocných netrpělivého, ustavičně toliko stonajícího, a sobě, že ho boli, naříkajícího; a nic se nemodlícho, ani v nemoci se Pánu Bohu nevolajícího, a řekl: „Co jest to za člověka, že ani v nemoci se

Pánu Bohu nemodli, jemu se neporoučí? A to v takové potřebě, nevěda, jak s ním Pán Bůh naloží, zdalž ho pozdraví, aneb z toho světa k soudu svému a na věčnost povolá." Řekl anjel: „Máš takových netoilků zde, ale i jinde dosti nedbalých; zvlášť mezi sedlským lidem hloupým, kteří v nemoci tak se chovají, totiž toliko stuně, volá, na lékařství myslí, a vyhledává ho: o tělo pečuje, a duši zanedbává: a tak leží jako kláda nějaká aneb hovoď, až se smrti doleží. Ale nedobře dělá. Měl by nemocný co nejpočetněji k Pánu Bohu volat a modlit se: na hříchy své se upamatovat, kterých se od mladosti své dopustil až do toho času, a zavolať otce duchovního, jemu se všech vyzpovídati, a velebnou svátostí zaopatřit na onu cestu dalekou a neznámou, totiž na / věčnost a k soudu Božímu. Avšak po vykonané zpovědi, a po přijaté velebné svátosti, má přede hříchy želeť s pláčem, a vždycky Pána Boha za odpuštění jich prositi; nebo tejný jest soud Boží, a lidem nepovědomý. Podívej se ty, sedláčku, jak ten tam na onom loži ležící to všecko dělá, co jsem řekl: a ten má nádej, že jeho duše k Pánu Bohu se dostane do nebe: toho kařicho a Pánu Bohu se pobožně poroučejícího šťastná smrt bude."

Dále řekl anjel: "Hleď na onoho, na kterého ti přím ukazují, téměř již umírajícího, jak se kroucí a svíjí na loži, jak se strachuje a leká." Řekl sedláček: "Vidím to, ale nevím příčiny." Řekl anjel: "Dáblové se mu ukazují, a děsí ho a straší, hříchy jeho, z nichž pokání neucínil, ukazují mu. A aby nad Božím milosrdenstvím, a nad své duše spasením pozoufal, k tomu ho nabádají: a on jestiže jich poslechne, a sobě pozoufá, zle udělá; nebo má přede každý věrný křesťan, byt ten největší hříšník byl, nepozoufat, ale k Pánu Bohu volat, za smilování prosit, a za hříchův odpuštění žádat, a jemu se poroučet. Aniž se dív, sedláčku, tomu, že dáblové hříšným umírajícím se ukazují, neb oni i svatým i nejsvětějším tak dělali, aby je k zoufalství přivedli, a o věčné spasení připravili: slyš o tom."

Máte příklad na svatém Evsebiovi, kterýž byl opat nad mnichy kláštera beřtánského, a před tím učedník milý svatého Jaroslava. Kterýž před smrtí svou velmi hrozně se ukazoval, ruce zdvíhal, tvář a oči k zemi přitlačoval a obrácel: a z toho volal: 'Neudělám toho, neudělám: lžeš.' A opět volal strážlivě: 'Pomáhejte, bratři, pomáhejte.' To slyšíc a vidouc mníši při-

276

tomní, velice se polekali, a nevěděli strachem, co dělali: i ptali se ho: 'Co jest tobě, otče, co?' Odpověděl on: 'A což nevidíte tuto veliký houf dáblův, kteříž mne vybojovat chtějí, a přemoci usilují? Kterž tak hrozí a strašit jsou, že nad ně nic strašnějšího v celým světě není: ano žádné, i nejkruněnější trápení není tak strašné, jak dáběl hrozí a strašný jest.' Ptali se / ho zase mníši: 'Co ti bylo, otče, kdys volal: neudělám to, neudělám?' Odpověděl on: 'Chtěli tomu ti dáblové, abych rouhavá slova proti Pánu Bohu mluvil, a nad spásením mé duše abych pozoufal: ale já nechtěl jsem, než Pánu Bohu jsem se poroučel, a svatého Jaroslava za pomoc žádal. A on hned mně ku pomoci přišel, a ty dáblvy pryč zahnal.' O tom píše Cyrillus Epis. Jerosol. in VII. S. Hieron. (In Spec. ex. tit. Mors. Marl. Ex. 19.)

15 Řekl sedláček: „A co z toho má dáběl, když duši láskou popadne, a do pekla ji přivede?“ Odpověděl anjel: „Dostane za to větší peklo. Jakož naproti tomu člověk, který zejská duši hříšného k spasení věčnému, bude mít odplatu větší v nebi. Ale dáběl že ví, že se do nebe na věky nedostane, že zlosti a ze závisi své usluje člověka zbavit slávy nebeské, a do pekla ho sebou přivést.“

20 Dále řekl anjel: „Hleď, sedláčku, tam na toho v koutě ležícího, co dělá, co volá." I viděl ho sedláček na loži se vále-
25 jícího, z jedné strany na druhou se zmltávajícího, a jak se strachoval, a pomoci lidské žádal: a ptal se anjela, kdo by to byl? Odpověděl mu, že to jest pán jeden, který v pejiše, v la-
30 komství a v rozkošech těla život vedl, Pána Boha ve vážnosti neměl, aniž se ho bá: a on se proto tak strachuje, že dáblvy vidí, kteříž přišli, aby duši jeho vzali, a do pekla ji vlekli.
35 I divil se tomu sedláček: ale anjel řekl: „Nic to nového není, mnohým jiným se tak stalo. Máš příklad od svatého Řehoře papeže v čtvrté knize Rozmlouvání v kapitole 39. napsaný takto:

Byl pán jeden v zemi vláské, jménem Kryzorius. Muž sice bohatý a velmi správný, ale pyšný, lakomý a chlpnosti tělesné podmaněný. Když pak Pán Bůh tu jeho zlost přetrhouti umínil, těžkou naň nemoc dopustil, kteroužto on chřadna, k smrti se ubíral, a otevíra oči svých, viděl an hrozí a šered-
40 ný duchové před ním stáli, naň, aby ním peklo zavezli, nastoupili: i počal se třásti, blednouti, potiti a velikým křikem za-

prodlení žadatí. A na syna svého, jménem Maxima, zarmouceným hlasem volati, řka: „Maxime, běži: nikdyť jsem nic zlého/neučinil, přijmi mne v tvé důvěrnosti.“ S zděšením se hned Maximus před něho postavil; jakož pak i čeládka k němu se s pláčem a naříkáním sešla. Těch pak, kterých on na sebe nastupujících snesti nemohl, černých duchů neviděl: než přítomnost jejich z jeho bledosti a třesení poznávali. Hrůzou pak jejich přemrzuté postavy sem i tam se na lůžku přemítal, ležíc na levém boku, na ně hleděti nemohl. Obrátil-li se k stěně, i tu mu na očích byli. Když se pak tak ze všech stran souženoho býti viděl, o polehčení zoufalíc, co možného bylo, křičel: „Shovení aspoň až do rána.“ A v tom křiku života pozbyl. Tak svatý Řehoř píše. A tak se stává mnohému hříšnému, který se Pána Boha nebál, a v rozkošech tělesných život vedl, a věřit nechtěl o pekle a o zatracení věčném.“

Řekl ještě anjel: „Sedláčku, podívej se ještě na onoho nemocného, jak vesele smrti očekává, a svou duši Pánu Bohu poroučí, a poslechni, co mluví.“ A viděl sedláček nemocného plně se modlicího, a duši Pánu Bohu poroučejícího; a netoliko to, ale i k svatým, jakoby přítomným, mluvicího, a divil se. Ale anjel mu řekl: „Mnozí na ten způsob svatě umírali. Máš historii o jednom knězi od svatého Řehoře takto napsanou:

Byl kněz jeden Ursinus jménem, svatého života. Ten když dlouhý věk života svého naplnil, v 40. roku svého kněžství těžce horkou zimnicí až k smrti se roznemohl. Když tehdy uznával, že se hodina smrti jeho přiblížuje, duši svou důvěrně Pánu Bohu poroučel: potom s velikou radostí volal, řka: „Vítám vás, milí páni, vítám vás, milí páni: i proč jste k služebníku vašemu přijíti ráčili? Jdu, jdu: děkuji vám, děkuji vám.“

A když to hlasitě častěji opětoval, známí, kteří okolo něho stáli, ku komu by to mluvil, jeho se ptali: jímžto on s podivným odpověděl, řka: „Zdaž nevidíte, že jsou se tu svatí apoštolové sešli? Nevidíte-liž prvních z apoštolův, svatého Petra, Pavla? K nimž se zase obrátíc, řekl: „Již jdu, již jdu.“ A v tom duši svou vzdal Pánu Bohu. Že by pak opravdově svatě apoštolů viděl, tím to, že za / nimi šel, osvědčil. Jakož se pak to zhusť spravedlivým přiblíží, aby pro uzavření hrůzy outřpené smrti, při smrti své přednějších svatých vidění měli; nebo když se myslí jejich předstírá věčných měšťanův tovaryžstvo, od spojení těla bez hrůzy a bolesti odloučení bývali.“ S. Greg. lib. 4. Dialog. cap. 11.

280

281

282

Když tyto věci sedláček s velikým podivením uhlídal a uslyšel, řekl mu anjel: „Pod jinam, a něčto divnějšího uhlídáš.“ Přivedl ho tedy do jedné chatrné chaloupky, v kteréž on viděl chudíčku jakousi vdovu na zemi ležící, malíčko slámy pod sebou mající, a jak blahoslavená Panna Maria, Krista spasitele světa matka, při ní stála s mnohými svatými anjely, i s svatými pannami, a pot z její tváři šátkem stírala. V tom také tam přišel kněz od té nemocné vdovy dožádáný, aby ji svátostmi svatými posloužil, a duši její na cestu věčnosti zaopatřil a posílil. Tu také viděl sedláček, jak Panna Maria velebné svátosti, od toho kněze přinesené, a na přikrytý stůl postavě/né, poklonu hlubokou, spolu se všemi svatými tam přítomnými, učinila: a vzavši stoličku, postavila ji u té nemocné, aby se na ni ten kněz posadil, a zpověd nemocné vyslyšel, a rozhrěšení ji udělil. To když se stalo, a nemocná velebnou svátostí přijala, a podlé naučení sobě od kněze daného, Pánu Bohu se modlila, a děkovala mu za ty nebeské dary, to jest, za přijaté nejsvětější svátosti, a svou duši jemu pokorně poroučela, a kněz odešel, šťastně život dokonala, a Panna Maria duši její do svých svatých rukou přijala, a do nebe dopravodila. Vidouce to sedláček, velice se podívil, a řekl: „Šťastnáť byla tato chudíčka vdova, že Panna Maria matka Boží při její smrti byla, a duši její do svých rukou přijala. Z toho poznáváám, že ona Pánu Bohu pobožně sloužila v chudobě a v čistotě: Pannu Marii také ctíla a pozdravovala, že takovou milost zasloužila. Byť také šťastný, a Bohu milý ten kněz, jemuž Panna Maria svou svatou rukou stoličku postavila, na kterou by se posadil.“ /

Odtud anjel Páně vedl sedláčka do domu boháče nějakého, který také na smrtedlné posteli ležel, a farář jeho při něm pro jeho potěšení a napomínání seděl: však ten boháč ani se nemodil, ani Pánu Bohu neporoučel; nýbrž hlasem velikým volal: „Vyžeňte ty kočky šeredné, vyžeňte je co spíš, a mně bídnému pomáhejte.“ Divil se tomu křiku sedláček, a když se ohlídl, viděl i on množství koček černých a hrozných, a vtipil se, že jsou to byti dábli v tom způsobu, kteří se sběhli pro duši toho hříšného a nekajícího boháče. Potom viděl sedláček, že přišel hrozný dábel, a vrazil hák železný rozpalený tomu boháčovi do krku, a nim duši z něho vytáhl, a těm šeredným kočkám ji vhodil: ony pak ji hned ujalý a trhaly, drá-

28

28

palý peřoury, a kousaly zubami, a do pekla s ni se valily.
 Po tom vidění, když sedláček jak zmámený stál, řekl mu anjel:
 „Viděls hle, jak ona chudlička vdova, která Pánu Bohu podle
 své sprostosti sloužila v chudobě, v čistotě a v bázi Boží,
 šťastný konec života vzala. Bohatec pak / bezbožný život vedl,
 lakomství a těla rozkoši hleděl, dokonal život bez pokání ne-
 šťastně: a komu se jeho duše dostala, viděls. Tak se stává
 i jiným bezbožným: ale bohobojným lidem šťastně k spasení
 věčnému přichází.“ (E Spec. ex. tit. Dives. Ex. I.)

285

Vidění sedláčkovo XXXIV.

O soudu Božím prvním a malým.

Po ukázaní nemocných, a těch, kteří šťastnou, jiných,
 kteří nešťastnou smrtí z tohoto světa vyvedeni byli, ujal sed-
 láčka anjel za ruku, a velmi rychle a daleko náramně, až na
 místo velké a široké ho postavil, kdež on viděl stolici jasnou
 a vysokou, a na ni sedícího muže jako krále jasného, velikou
 slávou a velebností ozdobeného, a při něm stojících mnoho an-
 jelův a svatých, a množství velké duší tam z celého světa
 shromážděných, a nevěda, co by to bylo, ptal se anjela. Je-
 muž on odpověděl: „Tento sedící na trůnu soudným v velké
 slávě a velebnosti jest Kristus syn Boží, soudce všeho světa
 od Boha / otce svého nebeského ustanovený, on na této stolici
 sedí, a soudí tyto přistojící duše, kteréž tohoto dne skrz čas-
 nou smrt z těl svých vyšly, a sem na místo toto shromážděné
 jsou, aby on je soudil, co jsou zasloužily: a aby je odsoudil,
 kam mají odeslané býti: zdatiž upřímo do nebe; a to samým
 svatým bývá, na kterých ani nejmenšího hříchu poškvrny ne-
 bývá nalezeno: aneb do očístce; a to se těm stává, na kterých
 hříchové nějaké, ale neveliké, nalezení bývali, aneb neuplné
 z hříchův pokání, a za ně zadosti neučinění: anebo do pekla;
 a to se stává hříšníkům velikým, na kterých hříchové smrtel-
 ní nalezení bývali, a z nich ani pokání žádného neučinili. A
 o tom soudu se rozumněji slova svatého Pavla apoštola v epiš-
 tole k židům v kapitole 9. napsaná: Uloženo jest všechněm
 lidem, aby jednou umřeli: ale potom soud bude. — Totiž první
 a malý: až při skonání světa bude druhý, veliký a veřejný
 soud. A hle tyto duše na tomto soudu stojí, a Pán Kristus je
 soudí a odsuzuje, co a jak zasloužily. Žalobníkův jest tu také
 dosti, / a ti jsou dáblové, kteří žalují na jednu každou duši,
 a dosvědčují.

Máš také o tom soudu historii napsanou v knize o životě
 a zázracích svatého Jarošíma. Že jeden z těch mládencův,
 kteří byli jednoho dne a času zemřeli, a potom u hrobu sva-

tého Jarolima z mrtvých vzkříšen, tážán jsa od Cyrilla biskupa Jeruzalémského, co na onom světě viděl, odpověděl, že v tu hodinu, v kterou duše jeho z těla vyšla, dlvnou nějakou mocí vzat byl, a v okamžení velmi daleko zaveden, až před soud Boží: a tam že mu dáblové všechny hříchy jeho, i tím nejmenším pomyšlením učiněné, před očí představovali, a na něho žalovali: kterýchžto hříchův ani zatajiti, ani zamluviti že nemohl. Ale že svatý Jarolím vyprosil mu u Pána Boha, aby se do těla navrátil, a pokání z hříchův aby učinil." Cyrillus Episc. Jeros. apud Joann. Raulin. cap. 6. de tripl. morte.

10 „Máš také jiný příklad o nějakém biskupovi, z vzácného knížecího rodu poslém, ale nechvalitebný, nýbrž pohoršitedlný život vedoucím: o němž ta/kové vidění měl svatý Konrád biskup hydemenský. Viděl on u výtřžení, kterýmžto zachvácen byl při modlitbě, kterou Pánu Bohu konal, sebe státi před soudem Božím, na kterýžto také soud byl přiveden nějaký biskup, ozdobu všecku biskupskou na sobě mající, ale tvář zakrytou, aby totiž od toho biskupa Konráda poznán nebyl, který ho viděl. Tu hned dáblové, jak ho před soudce Krista Pána postavili, na něho tuhou žalobu vedli: jeden ho obžaloval z loupežnictví: jiný, jak křivdy a nátlisky lidém činil: jiný, jak nestýdatý život vedl: jiný, jak zanedbávajíc povinnosti své, v rozkošech toliko a v zabálce živ byl. Vyslyšíc žaloby soudce Kristus Pán, rozkázal přistojícím svatým, aby ty jeho zlé skutky plně přehledli a rozeznali, a čeho zasloužil, aby ortel vynalezli a vyhlásili. Stalo se tak. Ortel vydán, že pekla horoucího zasloužil. Pročež dáblové hned z něho sňali všecek oděv a ozdobu biskupskou, a tak obnaženého do pekla vlekli plačícího, a smutně nařikajícího. To jak se vykonalo, ti svatí tam stojící / zazpívali hlasitě: dokud čas máme, číňme dobře, a zlého se varůjme. O tom píše Tomáš z Kantiprátu lib. 1. c. 4." [In Spec. ex. tit. Judicium Dei. Ex. 6.]

30 „O jiném také píše doctor Jacob de Paradiso takto: Byli dva muži upřímně spolu stovaryšeni, kteří také mnoho let spolu Pánu Bohu sloužili v pustých místech: umřel potom z nich jeden, a duše jeho druhému se ukázala v sprostném a smutném oděvu. Ptal se živý, jak by s ním na onom světě bylo? Odpověděla ta duše potíkrát tato slova: 'Žádný nevěří, žádný nevěří, žádný nevěří.' Ptal se živý opět, co by to bylo, čemu by žádný nevěřil? Odpověděla duše: 'Žádný nevěří, jak

5 spravedlivě soudí Pán Bůh, a jak přísně tresce hříšné lidi nekající.'" [E Spec. ex. tit. cit. Ex. 8.] „Z toho všeho poznati můžeš, že soud Boží bude dvojit, jeden malý a první, druhý při skonání světa veliký a veřejný. Na obojí pamatuj, a k němu se chystej."

Vidění sedláckovo XXXV.

O očistci a o mukách, které v něm jsou. /

Řekl ještě anjel Páně: „Pamatujš-li, sedláčku, co jsem ti 290

v předešlém na soud Boží patření řekl, totiž, že Pán Bůh duše lidské odsuzuje podle zasluh jejich aneb provinění, některé přímo do nebe, jiné do očistce, jiné do pekla: pod, sedláčku, za mnou dále, a já tobě ukáži očistec, a co se v něm děje.“

Zavedl ho tehdy daleko od toho místa, a postavil ho před oudolím velikým a dlouhým: kdežto sedláček viděl očistec a muky, kterými se tam trápí duše lidské dnem i nocí do času od Pána Boha uloženého, a obývají pokuty za hříchy v žití své učiněné. Viděl pak tam (co někdy Drechselm Engličan, sprostý sedláč, od anjela vůdce svého po smrti tam přiveden, viděl, o kterém píše Velebný Beda v knize páté Historie englické v kap. 13, in Spec. ex. tit. Infernus. Ex. 4.) z jedné strany toho oudolí oheň veliký a prudký, z druhé strany viděl zimu a mrazivost překrutnou, a veliké množství lidských duší sem a tam běhajících, totiž z ohně do zimy, z zimy do ohně: nebo když je oheň tůž upálil, běžel / k zimě, aby se povychladil; a když je ukrutná zima zle utápila, běžel do ohně, aby se zehřál: a tak bylo ustavičně. Tyto muky těch duší ukazujíc anjel sedláčkovi, řekl: „Toto jest jedno místo očistce. Pod dále, a ukáži druhé.“

Odtud vedl ho anjel na jiné místo, a řekl mu: „Hleď dolu, a co uhlídaš, pamatuj.“ Viděl tehdy sedláček, co někdy byl viděl voják jeden po smrti na onom světě (o němž píše svatý Řehoř papež v čtvrté knize Rozmlouvání v kapitole 37.), most, pod kterým černá, zatmělá a nesnesitelného (smradu mlhu z sebe vydávající) řeka tekla. Na tom mostě to zkoušení bylo, že každý nespravedlivý, ješto by se přes něj jít pokusil, do té tmavé a smrduté řeky padal, a tam své trápení měl. Spravedliví pak, nemajíc žádné viny na překážce, bezpečným a svobodným krokem přes něj na rozkošná místa přecházeli. Tam také

pravil, že Petra, čeládky církevní správce (kterýž byl před čtyřma léty umřel), v smrdutých místech k velké tíži železa ukovaného viděl. A když se ho / ptal, proč by to trpěl, odpovědno mu, že proto, když mu bylo poručeno některé trestati, více to z ukrutenství, než z poslušenství, dělal. Potom řekl anjel: „Toto, sedláčku, jest jiné místo očistce: ale pod za mnou dále, a více ještě uhlídaš.“

Od toho místa vedl ho anjel na jiné, a tam ho postavíc, poručil mu, aby se podíval, co jest tam, a co se tam děje. Viděl pak sedláček, jak tam mnohé duše dábli hrozni a ukrutní k ohni prudkému hnali, tam je na rožny, na způsob husí nějakých, nastavovali, a je u toho ohně pekli. Jiní podtkovali, aby ten oheň toužej hořel, a nebohé duše víc páli: jiní je vřelým tukem polívali, a tak nevysslovitelně je trápili. Vidouc to sedláček, divil se, a ptal se anjela, co by to za místo bylo? A kdo by byli ti, kteří taková trápení a muky měli? Odpověděl anjel: „Toto místo jest také očistec: a ti, kteří tyto muky trpí, byli mniši, a ti zde obývají pokuty za své provinění.“ Řekl sedláček: „Museli oni velmi mnoho proviniti, a zlého se dopustiti, aneb mnoho nenáležitěho spáchat, že do tak ukrutných muk odsouzeni jsou.“ Odpověděl anjel: „Tak veliké jejich provinění nebylo; než toto, že se v kostele na modltbách ne tak píně a pobožně chovali, jak na ně náleželo: mimo to zdřimaví také a ospalí na modltbách byli: smichy také a rozprávky všelečné a žertovné prováděli: a protož tyto muky, do času od Pána Boha uloženého, snášeti museli. Ale ty, sedláčku, podívej se na ono místo.“ I viděl tam mnoho duší odpočívajících jako po těžké práci a po velikém unavení: a to jsou byly duše z toho očistce propuštěné tam odpočívající, a píného vysvobození, a do nebe uvedení očekávající v trpělivosti. Vincent. lib. 7. Spec. histor. cap. 109. (in Spec. ex. tit. Purgatorium. Ex. 2.) K posledku doložil anjel Boží, řka: „Již jsi viděl, sedláčku, co jest očistec, a jaké trestání v něm i pro neveliké provinění. Varuj se hřešiti, abys tam také se nedostal. Hříchu pak smrtelného nejvíce se varuj, aby pro něj nemusel do pekla, kteréž ti také, i muky, jaké v něm jsou, ukáži.“ /

O pekle a o mukách, které v něm jsou.

Rekl sedláček k anjelu vůdci svému: „Pane, sľibls mň, že mň také peklo ukážeš: kde ono jest, a jak daleko od očistce?“ Odpověděl anjel: „Není daleko odtud: pod za mnou, a v malé chvíli je uhlídáš.“ Stalo se tak, že byl přiveden k velké propasti, z kteréžto plamen přehrozný vycházel, a vysoko plápolal: a ten plamen duše lidské, co nějaké jiskry, s sebou vzhůru vynášel, a ony zase dolu padaly, a zas nahoru, a zas dolu: a tak vždycky bylo. Slyšel také z té propasti vycházející hlas žalostivý, a nařikání hrozné těch duší, které se tam pály. Zhrozil se toho sedláček, a bál se, i ptal se anjela: „Jak hluboká jest tato propast pekelní, a také-li nížeji v ní se kteří trápí? Já myslím, že poněvadž tito se navrchu tak páli, že čím hlouběji, tím hůře a více páli.“ Odpověděl anjel: „Podlé spravedlnosti Boží tam se také děje: nebo pro jeden smrtedlný hřích horší peklo a drobet menší pálení jest: čím / ale více kdo prohrěšil, a v rozkošech těla a světa se kochal, tím hlouběji do pekla vhozen bývá, a větší pálení snášeti musí: kteří pak velikých hříchův se dopustili, a v nich zemřeli, neučiníc z nich pokání náležitěho, tí do nehlubšího pekla až k Luciferovi se dostávají: jakýž byl Jidáš Iskariotský, který Pána Krista židům prodal, a zrádně jim ho vydal: Annáš také, Kalfáš a mnozí farizeové, kteří Pána Krista na smrt odsoudili: a jiní mnozí ukrutní tyraní, pyšní a zhovadilí lidé. Ale pod za mnou dále.“

Po spáření horšího pekla vedl anjel sedláčka k dolejšímu, a tam mu ukázal, jak se přebídně někteří trápili. A když on tomu se divil, řekl mu anjel: „Avšak máš historii, že Karel mladší císař měl vidění takové: Byl uveden do pekla, aby se podíval na ty, kteří tam byli: a on po vidění divných věcí zase k sobě přijdouc, vypravoval, co tam viděl, takto: Já Karel císař byl jsem od anjela vůbec mého uveden do hluboké-

ho oudolí ohnivého, v kterémž bylo mnoho smůly, sľry, oľova, vosku a / tuku, a to všecko náramně hořící bylo: a v tom ohni viděl jsem biskupy a rady otce mého neboštika a přátelev jeho, jak hořeli a pálii se. Kterýchžto když jsem se ptal s strachem, pro jakou přčinu, aneb provinění byli odsouzeni do takového ohně a pálení, odpověděli: »Byli jsme rady otce tvého: a když jsme měli raditi k pokoji, k lásce a svornosti, my jsme radili k vojnám, a rozslivali jsme různé: odkudž mnoho zlého na lidi přicházelo: a my pro tu přčinu na toto nešťastné, a všeho zlého plné místo jsme přišli. Tvé také rady, Karle císaři, sem se dostanou, jestliže se nepolepší, a k pokoji raditi nebudou.« Z toho místa vedl mne anjel vůdce můj na hornatá místa, odkud se prejšťily, a potokem vycházely ohnivé vody: a v těch jsem viděl mnohé z knížat a z pánův vězeti, některé až pod krk, jiné pod ramena, jiné až do pasu, a volali ke mň: »Když jsme byli na světě, mluvili jsme vojny, krve proliti, a mordy jsme tropli: a protož v těchto ohnivých místech se trápíme.« Odtud byl jsem veden / na jiné místo, a tam jsem viděl jiným způsobem jiné se trápiti: kteříž jak mne uhlídali, hned volali: »Vidíš, Karle, co trpíme? A trpíme to pro naši pejchu a vysokomyslnost, pro lakomství a žádost cizího, pro hřichy a nepravost naše.« Z toho místa dále odveden, viděl jsem též otce mého v kádi plné vřelé vody, v kteréž on se žalostně vařil a trápil. Jiných také tam trápení, a kteří se trápili, viděl jsem více. Tak mluvil onen císař: co a jaká trápení viděl v pekle, jsouc tam v duchu uveden: a napsal o tom Gotschalc. Holen ex Vincent. Spec. hist.“ (In Spec. ex. tit. Damnatus. Ex. 3.)

Po vyslovení této historie, ujal za ruku sedláčka sv. anjel, a vedl ho dále, a řekl: „Poslechni, co tato panna, již stařičká, mluvití bude o pekle, co sama viděla a slyšela: a ta již v této poustevnické chaloupce mnoho let Pánu Bohu slouží: a tuoto historii obšírně psanou naďeš v knize Životův svatých Otcův lib. de Provident.“ (In Spec. ex. tit. Conversio. Ex. 5.)

„Byla jedna panna, jejíž otec chura/vý byl, ale bohobojný a tichý život vedl. Ten měl manželku velmi chlpnou a frejovou, ožralkyni a nepokojnou. Když pak jí tí rodičové zemřeli, myslila ona, jaký život má vedsti, zdalíž jako otec pobožný, tichý a bohobojný, aneb jako matka, chlpný a rozpustilý: až na tom zůstala, aby tak jako matka rozkoš těla a lahůdek

světa užívala, a v tom myšlení usnula. V tom poslaný od Pána Boha přišel k ní anjel, a vedl ji v duchu, kde byla duše otce jejího: jehož ona v slávě a v blahoslaveném místě viděla, jak já tobě potom oznámím. Z toho místa uvedená byla do nějá-kého černého, začadlého a hrůzy plného domu, a viděla tam velmi prudkým ohněm rozpalenou pec, z níž smrad nesnesitědiny pocházel: a když do té pece nahlídl, viděla v ní matku svou až pod křk v plamenu stojící a trápící se. Matka její také ji uhlídala, a hned k ní volala: 'O dcero milá! Podívej se, co já trpím, a jak se tu pálím, za mé vlastní hanebné těla skutky to trpím. Ach: já nešťastná! Smilstva a cizoložstva za / žádný hřích jsem nepokládala, ani oplstiví, ani svády a ržnic, ani jakých hříchův, hanebnosti a nepravosti za hřích jsem neměla. A hle jak za to v tomto pekle perně odbyvatí musím: a to až na věky bez konce, bez ulevení, bez politování. O dcero má! Ber sobě ze mne příklad: nenásleduj mne nešťastnou v chlipných hanebnostech, abys se sem za mnou nedostala. Ach dcero má! Což jest zde zle býtí, a což mne pálí velice. Ach dcero má! Pomáhej mi z toho nešťastného místa.' Tuto řeči slyšíc ta dcera, zplakala lítostně, a zvolala hlasitě: jejížto pláč a hlas jak domácí uslyšeli, přiběhli k ní, a prali se, co se jí stalo, že tak s pláčem křičí? Jimž ona všechno, co viděla a slyšela, oznámila. A opustíc všechno, šla na poušť, a tam Pánu Bohu sloužila až do smrti."

Potom řekl anjel: "Cos slyšel, sedláčku, co jedna žena v pekle se pálící volala, slyš zas, co jiný o pekle a o mukách / pekelných mluvil. Velební patres Tovaryšstva Ježíšova, konající práce apoštolské na Novým světě, napsali, že se tam stala taková příhoda: V krajně mexikánské byl jeden lékař, kterýž těžkou nemocí tak obtížen byl, že se zdál již umrly býtí, ale on po dvouh hodinách zas k sobě přišel, a žádal k sobě zavolat kněze zpovědníka. Přišel on, a zpověd jeho vyslyšel. Potom nemocný prosil toho zpovědníka, aby sobě nestěžoval poslechnouti, co na onom světě viděl a slyšel. Oznamoval tehdy, jak byl do krásného ráje uveden, a co tam viděl. Dále vypravoval, že byl přiveden až před nějakou velikou a hroznou pec, jako nějakou vápenici tůze hořící. A z té pece že pocházel hlas volající: 'Nyní vy, bezbožní, za vaše

299

obžerství, za oplzlé hříchy, a za loupežnictví hodnou pokutu trpětí budete. Nyní se pomstíme křivd, kteréž jste ubohým lidem dělali.' Potom ten vůdce, který ho tam vedl, poručil mu, aby některých hříšníkův napomenul, aby se polepšili, / nechtějí-li se také dostat do pekla." (E Daurou. cap. 8. tit. 16. Ex. 5.)

"Ty pak, ó sedláčku, dejž pozor, jaký život máš vedsti, abys se do pekla nedostal, kteréžs viděl. Slyš, co o jednom píše svatý Řehoř papež. Byl jeden mnich, kterýž sám o sobě vypravoval, že dříve než se na poušť odevzdal, byl umřel, ale tudíž zase k životu navrácen jsa, pravil: že některé muky a nešťastné ohniště viděl: a pravil také, že některé na tomto světě vzácné a veliké lidi v tom pálení zavešené viděl, a poznal. Když pak i on tam veden byl, že pojednou anjel v jasném rouše k němu přistoupil, a do ohně uvrcl ho nedal. Jemuž také i řekl: 'Navrať se, a jak by potomně živ býtí měl, moudře na to pomysl.' Po kterémžto hlasu oudové se pomalu rozhlívali, a on z věčné smrti ze sna procitv, co se mu bylo přihodilo, vypravoval. A tak hrubě potom tělo své postem a břením sužoval, až i samé obcování, by pak jazyk mlčel, že by se pekelných muk, kteréž byl viděl, zděsil, mluvílo. Tak svatý Řehoř v 4. knize / Rozmlouvání v kapitole 37. Co tehdy onen mnich udělal po spatření pekla a muk, které v něm jsou, učinil každý tak, kdos o pekle četl aneb slyšel."

300

Vidění sedláčkovy XXXVII.

O ráji nebeském.

Rekl anjel: „Již jsem tě, sedláčku, na mnohá místa vodil, na kterýchžs víc smutného než potěšitelného viděl, a divné lidské činy jsi spatřil: pod ještě na jedno místo, kdežto všechno milé, svaté, a rozkošné uhlíáš.“ Přivedl ho tehdy na jeden vršek, a z něho mu ukazoval rozkošné, a vždýcky zelenající se louky, vonným kvítím ozdobené, na kterých se býti zdálo shromáždění lidí v bílém rouše. A byla na tom místě tak líbá vůně, že tou lhbostí tí, kteří tam aneb bydleli, aneb se procházeli, nasyceni byli. Tam byli přibytkové rozliční, a hojným světlem osvětleni a naplněni. To vidění dávno sobě také ukázané měl voják nějaký po smrti. Jak píše sv. Řehoř v 4. knize Rozmlouvání v kapitole 37.

„Jiné vidění o ráji nebeském měl Jozafat, syn Avenira krále indíánského, a to takové: Uveden byl ten královský syn Jozafat od vůdcův svých anjelův do krajiny neznámé, a sobě nikdy nevidané, a až na pole vel/mi široké, krásným kvítím a rozličnou líbeznotí okrášlené: kdež také viděl stromy překrásné, rozličného a prvé sobě neznámého ovoce plné. Listí pak těch stromův, malickým větříčkem pohnuté, líbezny zvuk vydávalo. Bylo také tam stolic mnoho, zlatem a drahými perlami ozdobených, okrásu tomu místu velkou dávajících. Přestihly se také tam přecháze vody, očí hledících obveselující. A když s podivením tam sobě obhlíboval, slyšel hlas z vysokosti tento: „Totot jest místo a odpočívání těch, kteří čistotný, pobožný a spravedlivý život vedou. V tomto místě bude obveselení těm, kteří Pánu Bohu věrně slouží, a příkázání jeho plně zachovávají.“ Po takovém hlasu tí svatí vůdcové chtěli Jozafata jinam vedsti, ale on prosil jich, aby ho nechali v tom sobě ukázaném ráji: a jestliže by nechtěli, aby se v něm procházel a obveseloval, ale aby aspoň ho nechali v nejmenším koutku tam seděti, za to prosil. Oni pak odpověděli: „To se nyní státi

303

„...uže: ale kdo chce zde býti, musí toho velikými pracemi, tělesných žádostí mrtvením, zlému pokušení odpíráním, příkázání Božího zachováním, a horlivými modlitbami zasloužit.“ Tak oni mu odpověděli, a vidění se ztratilo. Tak / napsal svatý Jan Daupascenský in Hist. SS. Barlaam et Josephat c. 30.“ (In Daur. cap. 8. tit. 16. Ex. 1.)

„Podobné vidění měla ona panna, o které jsem ti v předešlém vidění vypravoval, neb ona viděla duši otce svého v krásném ráji, plném obveselení a blahoslavenství se procházejícího. A když ona ho obála, a s ním tam zůstati žádala, on jí řekl, že se to státi nemůže ještě: ale bude-li napotom čistotný, pobožný a bohabojný život vedsti, že se tam dostane. Ty také, sprostý sedláčku, budeš-li takový život vedsti, nádeji dobrou měj, že se do ráje nebeského dostaneš. Již tehdy navrát se do přibytku svého, a cos viděl a slyšel, pro naučení a napravení jiným oznamuj, a já se již od tebe navracuji do nebe.“

K O N E C .